

Szegedi Tudományegyetem
Mezőgazdasági Kar

PRECÍZIÓS AGRÁRGAZDÁLKODÁSI SZAKMÉRNÖK
képzés

Dr. habil. Jakab Péter
egyetemi docens

Szerzőtárs: Nagy Piroska, okleveles agrármérnök

Precíziós növényvédelem kurzus

Ösvény a paragrafuserdőben... az integrált növényvédelem jogi szabályozása

OLVASÓLECKE

 20 perc	 -	Tanulási idő: 3 óra
--	--	------------------------

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült az Európai Unió támogatásával.

Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Ösvény a paragrafuserdőben... az integrált növényvédelem jogi szabályozása

A szakmai megfogalmazás után természetesen a jogi kategóriákat sem hagyhatjuk figyelmen kívül, hiszen a mai növényvédelem mozgásterét ez adja meg.

Legelőször is definiáljuk azt, hogy mit is kell [NÉBiH](#) megfogalmazásában:

növényvédelmen

értenünk!

„...a növényvédelem fogalmába minden olyan döntés és tevékenység beletartozik, amelyek a természetett növény egészséges fejlődését, továbbá a növénynek a károsító szervezetektől, valamint a környezeti tényezők káros hatásaitól való megvédését szolgálják.”

2009-ben megjelent az [Európai Parlament és a Tanács 2009/128/EK IRÁNYELVE](#) (2009. október 21.) a peszticidek fenntartható használatának elérését célzó közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról, amely irányelveket 2011-től fokozatosan kell alkalmazni.

Ennek érdekében az Európai Unió irányelvvel szabályozta a **növényvédő szerek fenntartható módon történő alkalmazását**, **2014-től kötelezően** előírva az **integrált növényvédelem** alkalmazását a tagországokban.

Az [Irányelv](#) meghatározza az

integrált növényvédelem

fogalmát is:

„...az összes rendelkezésre álló növényvédelmi módszer gondos mérlegelése, majd ezt követően az olyan megfelelő intézkedések integrálása, amelyek csökkentik a károsítók populációi kifejlődésének lehetőségét, ugyanakkor a növényvédő szerek alkalmazását és más beavatkozásokat a gazdaságilag indokolt szinten tartják, valamint csökkentik vagy a lehető legalacsonyabb szinten tartják az emberi egészséget vagy a környezetet fenyegető kockázatokat. Az „integrált növényvédelem” az egészséges növény olyan fejlődésére helyezi a hangsúlyt, hogy a lehető legkisebb mértékű legyen a mezőgazdasági-ökológiai rendszerek megzavarása, valamint elősegíti a növényi betegségek természetes módon történő leküzdését”

Az integrált növényvédelem alapelveit hazánkban a növényvédelmi tevékenységről szóló [43/2010. \(IV. 23.\) FVM rendelet](#) 8. melléklete tartalmazza.

Ezen alapelvek a következők ([kivonat](#)):

1. **A károsítók** megjelenésének **megelőzésére** vagy azok mennyiségének gazdasági kárt okozó szint alá szorítására az agrotechnikai, biológiai, biotechnikai, mechanikai és kémiai védekezési eljárások, illetve ezek technológiai rendszereinek felhasználása során az alábbi eszközöket kell alkalmazni:

1.1. Megfelelő, a kultúrnövény **optimális fejlődését** biztosító, a károsítók elleni kompetícióját elősegítő agrotechnikai elemek:

- ♣ vetésváltás;
- ♣ tápanyag-gazdálkodás;
- ♣ fajta/hibridmegválasztás;
- ♣ vetéstechnológia- és -időzítés;
- ♣ növényápolás;
- ♣ betakarítás, szállítás, tisztítás, tárolás.

- 1.2. **Rezisztens vagy toleráns növényfajták**, fémzárolt vetőmagok és ellenőrzött szaporítóanyagok.
- 1.3. Talajvizsgálatra alapozott **tápanyag-utánpótlás**, szükség szerinti meszezés és a talaj optimális nedvességtartalmát biztosító öntözési vagy vízelvezetési eljárások.
- 1.4. A károsítók elterjedésének megakadályozása a gépek, berendezések, öntözőcsatornák **rendszeres tisztításával**.
- 1.5. A gyomnövények, kártevők és kórokozók természetes ellenségeinek és a hasznos, valamint a növénytermelés szempontjából veszélyt nem jelentő élő szervezeteknek a **fokozott védelme**, és tevékenységük erősítése megfelelő növényvédelmi intézkedésekkel vagy a termelőhelyeken belüli és kívüli ökológiai infrastruktúrákkal.

2. **Növényvédelmi előrejelzés**

Környezetkímélő, gazdaságos és eredményes növényvédelmi technológiát csak üzemi előrejelzésre alapozva lehet kidolgozni. Az eredményes növényvédelemhez elengedhetetlen a növényvédelmi helyzet alakulásának folyamatos megfigyelése, előrejelzése.

3. A **folyamatos megfigyelés** (monitoring) eredményei alapján a hivatásos felhasználónak el kell döntenie, hogy kell-e, és ha igen, mikortól kell növényvédelmi intézkedéseket alkalmazni a küszöbértékek figyelembe vételével.
4. A kémiai védekezési módokkal szemben előnyben kell részesíteni a hatásos, **környezetbarát** biológiai, fizikai és más nem kémiai **módszereket**, továbbá figyelembe kell venni a károsítók természetes ellenségeinek korlátozó szerepét.
5. A felhasznált **pesticideknek** a célnak a lehető legmegfelelőbbnek kell lenniük, és a lehető legkevesebb mellékhatással kell járniuk az emberi egészségre, a nem célszervezetekre és a környezetre nézve.

6. A növényvédő szert felhasználónak a növényvédő szerek használatát és az egyéb beavatkozási formákat a szükséges szinten kell tartaniuk (pl.: csökkentett adagok, kevésbé gyakori alkalmazás vagy részleges alkalmazás révén), figyelembe véve azt, hogy a növényzetben a **kockázati szintnek elfogadhatónak kell lennie**, és nem szabad növelni annak a kockázatát, hogy a károsítók populációi rezisztenssé váljanak.
7. A növényvédelmi technológia kialakítása során figyelemmel kell lenni a **rezisztencia** kialakulásának **megelőzésére**.
8. A peszticidek használatáról vezetett **nyilvántartás**, valamint a károsítók nyomon követése alapján a hivatásos felhasználónak meg kell vizsgálnia a korábban alkalmazott növényvédelmi intézkedések **hatékonyságát**.

A [nyolc integrált növényvédelmi elv](#) betartásának ellenőrzése beépül a Nébih éves technológiai ellenőrzéseibe azoknál a növénytermesztőknél, akik foglalkozásszerűen, a piacra állítják elő a termékeiket.

A növényvédő szerek fenntartható használatának elérését célzó közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló 2009/128/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikke értelmében minden tagállamnak [Nemzeti Cselekvési Tervet \(NCST\)](#) kellett kidolgoznia.

Ebben konkrét célokat, intézkedéseket és ütemterveket állapítanak meg a növényvédő szerek emberi egészségre és környezetre jelentett kockázatainak és kifejtett hatásainak csökkentésére, valamint az integrált növényvédelem és az alternatív megközelítések vagy technológiák kifejlesztésének és bevezetésének ösztönzésére annak érdekében, hogy csökkenjen a növényvédőszer-használat mezőgazdasági eredetű kockázata.

A felkészülés éveiben hazánk is elkészítette 12 uniós és 20 hazai jogszabály alapján az előírt Nemzeti Cselekvési Tervet, amelyet 2012-ban fogadtak el.

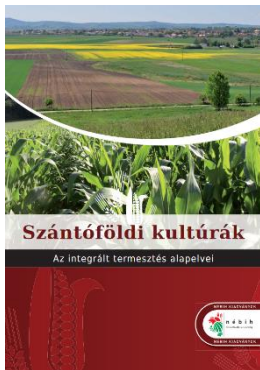

A NCST legfontosabb területei:

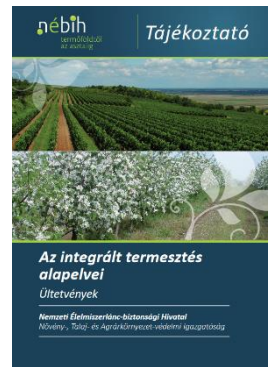
1. Növényvédőszer-engedélyezés
2. Növényvédőszer-forgalmazás
3. Növényvédőszer-felhasználás (technológia, előírások, ellenőrzés, képzés)
4. A növényvédőszer-használat környezeti hatásai
5. Illegális növényvédőszer-használat, feketetechnológiák felszámolása
6. Fokozott (kockázatalapú) hatósági ellenőrzés
7. Társadalmi szemléletformálás – kampányok szervezése
8. Növényvédelmi szaktanácsadói hálózat működtetése állami szervezetek és szakmai köztestületek bevonásával

A **NCST besorolása szerint**, az új növényvédő szer **kategóriarendszer** az alábbi **három felosztás** szerint alakul:

- A: növényorvosi-vényköteles növényvédő szerek
- B: nem vényköteles, előkészítést igénylő növényvédő szerek
- C: nem vényköteles növényvédő szerek (szoba- és balkonnövények, valamint házi kerti dísznövények ápolására engedélyezett készkiszerelésű növényvédő szerek), valamint a növényvédő szerek nem minősülő növényvédelmi hatású termékek.

A NÉBIH 30-30 oldalas kiadvánnyal foglalta össze az integrált szemléletű gyümölcs-, szőlő- és szántóföldi növénytermesztés legfontosabb elemeit.

A NéBIH () 2020-ban pedig egy 18 részes [cikksorozattal](#) segítette a gazdálkodókat az integrált növényvédelem tudnivalóiról.

Válaszoljuk meg!

1. *Hogyan fogalmazná meg a növényvédelmet?*
2. *Hogyan fogalmazta meg az eu-s irányelv az integrált növényvédelem definícióját?*
3. *Sorolja fel az integrált növényvédelem alapelveit!*
4. *A NCST milyen új növényvédő szer kategóriákat állapított meg?*

Gondolkodjunk el rajta... és írjuk le!

- ✓ *Készítsen egy táblázatot, amelyben „A”, „B” és „C” kategóriás növényvédőszereket sorol fel a károsító formája szerinti csoportosítással!*

Kötelező irodalom:

- 📖 Ábrahám R.-Érsek T.-Kuroli G.-Németh L.-Reisinger P. (2011): Precíziós növényvédelem.
https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_1A_Book_08_Novenyvedelem/ch06.html
- 📖 Milics G. (szerk.) (2018): Precíziós Gazdálkodás - Megoldások és Megtérülés. Agroinform Média Kft., Budapest

Ajánlott irodalom:

- 📖 <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf>
- 📖 <https://portal.nebih.gov.hu/informaciok/noveny/hivatali/novenyvedelem>
- 📖 <https://portal.nebih.gov.hu/-/mit-jelent-a-novenyek-vedelme->
- 📖 https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0032_fenntarthato_mg_rendszere_k_es_kornyezettechnologia/ch05.html#id492380
- 📖 <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1000043.fvm>
- 📖 <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:309:0071:0086:HU:PDF>
- 📖 <https://portal.nebih.gov.hu/-/az-integralt-novenyvedelem-altalanos-elvei>
- 📖 https://elelmiszerlanc.kormany.hu/download/e/53/b0000/NCST_1309_HU.PDF
- 📖 <https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/1166168/Ultetvenyek+2018.pdf/8fb6bfd6-61fc-13db-ad81-6f0c5d10505e>